

Vastine / Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristövastuualue, 28.5.2021, nro 114/2021 (Patajoen pohjapadon kunnostus, rullaradan rakentaminen ja pienvenereittiin liittyvien nykyisten rakenteiden pysyttäminen sekä valmistelulupa)

Elvoi 24.03.2022 § 38
543/10.03.01.00/2021

Valmistelija: elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurinen, puh 040 747 7736,
kaupungininsinööri Katja Rissanen, puh 040 846 9816

Jämsän kaupunki on hakenut vesilain mukaista lupaa Patajoen pohjapadon kalojen kulkuja parantavaan kunnostukseen, venerullaan sekä nykyisten rakenteiden pysyttämiseen. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on käsitellyt Jämsän kaupungin hakemuksen ja tehnyt siitä päätöksen 28.5.2021. Päätöksestä on valitettu Vaasan hallinto-oikeuteen.

Vaasan hallinto-oikeus on varannut Jämsän kaupungille luvan hakijana tilaisuuden antaa kirjallisen vastineen valituksen johdosta sekä asiassa annetun lausunnon ja vastineiden johdosta 24.2.2022 mennessä. Lausunnon antamiseen on myönnetty jatkoaikaa 31.3.2022 asti.

Valituksessaan valittaja asiakumppaneineen (jatkossa valittaja) vaatii, että

1. Länsi- ja Sisä Suomen aluehallintoviraston päätöksen 114/2021 Dnro LSSAVI/9268/2020 kumoamista kokonaisuudessaan ja kaikilta osin
2. Itä-Suomen ympäristölupaviraston 17.10.2000 antamallaan päätöksen luvan nro 51/00/1 ja muutoslupien nro 5/05/1 2005, nro 95/07/1, nro 12/07/1 2007, nro 95/07/1 2007 sekä Hallintopakkopäätöksen nro 263/2019 mukaista täytäntöönpanoa. Eli kanavan ja pienvenereitin rakentamisen velvoittamista Jämsän kaupungille.

Valitusta on perusteltu 14 asiakohdalla.

1. *Valittajan näkemyksen mukaisesti LSSAVI:n päätöksen (LSSAVI/9268/2020) ratkaisut johtavat Patajoen umpeen kasvamiseen, kalojen liikkumisen estymiseen ja kulkemisen estymiseen. Valittaja katsoo, että uusi lupa johtaa siihen, että alkuperäisen luvan tarkoitus jää toteutumatta. Edelleen valittaja katsoo, että alkuperäiselle luvalle annetut suostumukset ovat perustuneet alkuperäisen luvan mukaiseen toteutukseen.*

Edelleen valittaja toteaa, että hallintopakkopäätöksen 263/2019 mukaisesti töiden aloittaminen on johtanut alkuperäisen luvan ehtojen täyttymiseen.

Edelleen valittaja toteaa, että kaupungin hakemuksessa kuvattua rullarataratkaisua ei ole käytössä missään muualla ja että kokonaisuus muodostaa riskin, eikä siinä ole huomioitu esteettömyyttä, ikäihmisiä, nuoria, lapsia ja erityisryhmiä.

Jämsän kaupunki toteaa näkemyksensä, että Patajoen viimeisimmällä vesilain mukaisella luvitushankkeella on tavoiteltu sen lisäksi, että hanke saadaan luvan mukaiseksi, myös kalaston liikkumisen parantamista sekä pienveneiden (soutuveneet, kanootit, kajakit) kulun mahdollistamista Päijänteen ja Patalahden välillä.

Jämsän kaupunki katsoo, että kalatien rakentaminen padon yhteyteen on riittävä ratkaisu turvaamaan kalojen vaeltaminen Patalahden ja Päijänteen välillä. Väylän tulevasta käytöstä riippuu, tapahtuuko Patajoen umpeen kasvamista. Joka tapauksessa uuden luvan mukaiset ratkaisut tulevat parantamaan väylän liikennöitävyyttä nykytilaan verrattuna. Lupahakemuksessa kuvattu rullarataratkaisu edellyttää tarkemman rakennesuunnitelman laatimista ennen mahdollista toteutusta. Suunnitelman laadinnan yhteydessä tutkitaan mahdollisuus huomioida valittajan esiin nostamat seikat riskeihin ja esteettömyyteen liittyen.

2. *Valittajan näkemyksen mukaisesti hakemus olisi pitänyt käsitellä muutoslupana ja hakemus hylätä. Valittaja katsoo, että asian käsittelyllä on kierretty vesilain 3 luvun 23 § määräystä pyritty viranomaisten yhteistyöllä loukkaamaan ja mitätöimään ne oikeudet ja edut, jotka ovat alkuperäisessä luvassa muodostuneet. Edelleen valittaja katsoo, että LSSAVI:n kuulutuksessa (13.10.2020) on johdettu muistutusten tekijöitä harhaan. Edelleen tuodaan esiin, että valituksenalainen päätös muuttaa koko kanavan luonteen, eikä toteuta alkuperäistä tarkoitusta ja ole siten vähäinen muutos*

Jämsän kaupunki toteaa näkemyksensä, että Jämsän kaupunki ei ota kantaa toisen viranomaisen hallinnolliseen menettelyyn. Muilta osin Jämsän kaupunki kiistää omalta osaltaan väitteet, että viranomaisyhteistyöllä olisi pyritty loukkaamaan tai mitätöimään kenenkään oikeuksia tai etuja tai johtamaan muistutusten tekijöitä harhaan.

3. *Valittajan näkemyksen mukaisesti aluehallintovirasto on rauettanut päätöksellään alkuperäisen päätöksen ja sitä koskevat muutospäätökset vain osittain.*

Jämsän kaupunki ei ota kantaa valittajan näkemykseen. Jämsän kaupunki ratkaisee alkuperäiseen lupaan liittyvän rauettamistarpeen, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi lupaviranomaisen tai valvontaviranomaisen ohjauksen perusteella.

4. *Valittaja katsoo, että Länsi- ja Sisä-suomen aluehallintoviraston tekemässä intressivertailussa ei ole riittävästi otettu huomioon alueen muuttuneita olosuhteita.*

Jämsän kaupunki ei ota kantaa toisen viranomaisen tekemään intressivertailuun.

5. *Valittaja toteaa, että Jämsän kaupungin toimielimet ovat päättäneet muutoslupan hakemisesta ja katsoo, että viranhaltijat ovat ylittäneet toimivaltansa, kun asia on käsitelty Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa uutena lupahakemuksena.*

Jämsän kaupunki toteaa näkemyksensä, että Jämsän kaupunki ei ota kantaa toisen viranomaisen hallinnolliseen menettelyyn.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston, Keski-Suomen ELY-keskuksen ja Jämsän kaupungin välillä käydyssä neuvottelussa (8.5.2020) Jämsän kaupunkia on informoitu siitä, että ei ole ratkaisevaa onko kysymyksessä uusi hakemus vai muutoshakemus, koska hakemus käsitellään joka tapauksessa kuin uusi hakemus. Jämsän kaupungin hakemus on toimitettu Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle ”lupahakemuksena muutoksista”. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ratkaistavaksi on jäänyt, käsitelläänkö hakemus muutoshakemuksena vai uutena hakemuksena.

6. *Valittaja katsoo, että osa Keski-Suomen ELY-keskuksen viranhaltijoista on esteellisiä antamaan lausuntoa asiassa. Edelleen valittaja katsoo, että Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lupapäätös perustuisi osittain ELY-keskuksen viranhaltijoiden näkemyksiin.*

Jämsän kaupunki yhtyy Keski-Suomen ELY keskuksen antamaan lausuntoon. On tavanomaista, että eri viranomaiset keskustelevalle ennen lausuntojen tai lupapäätösten antamista. Aluehallintovirastolla on itsenäinen päätöksentekovoima heidän päätettäväkseen liittyvissä asioissa, eivätkä he ole sidottuja ELY-keskuksen antamiin neuvoihin tai lausuntoihin.

7. *Valittaja katsoo, että Länsi- ja Sisä-Suomen viranhaltijat, jotka ovat osallistuneet 8.5.2020 Keski-Suomen ELY-keskuksen ja Jämsän kaupungin väliseen neuvotteluun olisivat esteellisiä antamaan päätöstä asiassa.*

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että on varsin tavanomaista, että viranomaiset järjestävät ohjaukseen ja neuvontaan liittyviä tapaamisia asioissa, joita käsitellään kunnissa hyvin harvoin. On tavanomaista, että eri viranomaiset keskustelevalle asioiden ennen lausuntojen tai lupapäätösten antamista. Aluehallintovirastolla on itsenäinen päätöksentekovoima heidän päätettäväkseen liittyvissä asioissa, eivätkä he ole sidottuja ELY-keskuksen antamiin neuvoihin tai lausuntoihin.

8. *Valittaja katsoo, että ei ole hyvän hallintotavan mukaista, että 5.6.2020 yleisötilaisuudessa ei kerrottu lupahakemukseen liittyvästä neuvottelusta, joka järjestettiin 8.5.2020. Edelleen valittaja esittää, että elinvoimajohtaja jo tuolloin puhui lupahakemuksesta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ohjeistamana.*

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että yleisötilaisuuden tarkoitus oli käydä läpi Jämsän kaupungin hakemuksen sisältöjä ja antaa kuntalaisille mahdollisuus ottaa kantaa niihin, mikä toteutuikin. Neuvottelussa 8.5.2020 ei linjattu asioita, eikä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ohjeistanut elinvoimajohtajaa tämän sanomisissa. Neuvottelussa oli kysymys hakemiseen liittyvän neuvonnan ja ohjauksen antamisesta.

9. *Valittaja katsoo, että aluehallintoviraston lupapäätös (LSSAVI/9269/2020) on ristiriidassa Patajoen kanavaa koskevan hallintopakkopäätöksen kanssa.*

Jämsän kaupunki ei ota kantaa valittajan näkemykseen.

10. *Valittaja katsoo, että Jämsän kaupungininsinöörin viranhaltijapäätös 16.4.2020 §29 on laiton sillä perusteella, että Timo Raitanen on osallistunut 23.3.2020 neuvotteluun, jossa on käyty läpi Patajoen pienvenereitin hallintopakkopäätöksen edellyttämiä toimenpiteitä.*

Jämsän kaupunki toteaa näkemyksensä, että Jämsän kaupungilla ei ole vesirakentamisen geotekniikkaan liittyvää asiantuntemusta. Raitanen osallistui neuvotteluun sen vuoksi, että hänellä on vesirakentamisen geotekniikkaan liittyvää laajaa asiantuntemusta ja Himoksen alue on hänelle tuttu aiemmalta työuralta.

Hankintayksiköllä on oikeus käydä markkinavuoropuhelua ennen varsinaisen hankintapäätöksen tekemistä. Lainvoimaisella hankintapäätöksellä ei ole vaikutusta valituksenalaiseseen päätökseen, eikä valittajan perustetta tule huomioida.

11. *Valittaja vaatii valmisteluluvan kumoamista.*

Jämsän kaupunki ei vastusta valmisteluluvan kumoamista. Kaupungilla ei ole tarkoitusta ryhtyä toimiin asiassa ennen luvan lainvoimaisuutta.

12. *Valittaja vaatii pienvenekanavan toteuttamista alkuperäisen luvan mukaisesti.*

Jämsän kaupunki vastustaa valittajan vaatimusta ja viittaa lupahakemuksessa esitettyihin perusteluihin.

13. *Valittaja kertoo pyytäneensä julkisuuslain nojalla aineistoja eri viranomaisilta ja kertoo saaneensa vain osan aineistosta.*

Jämsän kaupunki toteaa lausuntonaan, että Jämsä on toimittanut kaikki julkiset asiakirjat asiaan liittyen valittajalle. Tietopyynnöstä on tehty valituskelpoinen hallintopäätös, josta valittaja on valittanut Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle on annettu lausunto 13.8.2021. Asia on keskeneräinen.

Jämsän kaupunki ei vastusta hakemuksen täydentämistä.

14. Valittaja haluaa varata oikeuden esittää oikeuskuluvaatimuksen asian vastapuolelle.

Jämsän kaupunki ei anna vastinetta valittajan vaatimukseen.

Tapio Öhman Patalahti ja Apajapaikat osakaskunnan valtuuttamana

Vastineen jättäjä toteaa vastineessaan, että kanava tulee rakentaa nykyisen lupahakemuksen mukaisesti. Vastineen jättäjän mukaan se että alkuperäistä sulkurakennetta tai nykyistä syvempää väylää ei rakenneta, ei aiheuta kanavan vaikutuspiirissä oleville mitään ympäristöhaittaa tai taloudellista vahinkoa. Vastineen jättäjä toteaa myös, että se että syvää väylää ei rakenneta, ehkäisee moottoriveneilyn haittaa Patalahden veden laatuun. Vastineen jättäjä toteaa edelleen, että kalatie parantaa nykytilannetta merkittävästi ja vähentää verorasitusta Jämsän kaupungin asukkaille.

Jämsän kaupungilla ei ole huomautettavaa Patalahti ja Apajapaikat osakaskunnan edustajanaan Tapio Öhman vastineeseen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausunto valituksesta

Länsi- ja Sisä-Suomen lausunnossa todetaan, että luvan hakijan 8.5.2020 järjestettyyn palaveriin osallistuneet aluehallintoviraston asiantuntijat ovat tehneet palaverissa virkatehtäviin liittyvää neuvonta- ja ohjaustyötä. Ympäristöylitarkastaja on osallistunut asian käsittelyyn ensimmäistä kertaa sen vireilletulo jälkeen. Muilta osin aluehallintovirasto toteaa, että valituksessa ei ole esitetty uusia asiaan vaikuttavia seikkoja.

Jämsän kaupungilla ei ole huomautettavaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausuntoon.

Jämsän kaupungin valvontajaoston lausunto

Jämsän kaupungin valvontajaosto toteaa lausunnossaan:

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätös 28.5.2021, nro 114/2021 on syytä pitää voimassa ja valittajan asiakumppaneineen tekemä valitus tulee hylätä.

Patajoen viimeisimmällä vesilain mukaisella luvitushankkeella on tavoiteltu sen lisäksi, että hanke saadaan luvanmukaiseksi, myös kalaston liikkuksen parantamista sekä pienveneiden (soutuveneet, kanootit, kajakit) kulun mahdollistamista Päijänteen ja Patalahden välillä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan kalatien rakentaminen padon yhteyteen on riittävä ratkaisu turvaamaan kalojen vaeltaminen Patalahden ja Päijänteen välillä.

Sulkurakenteen jättäminen nykyiselleen on perusteltua, koska sen purkaminen aiheuttaisi suurempia ympäristövaikutuksia, kuin jättäminen nykytilaan.

Ympäristönsuojelun näkökulmasta alkuperäisen päätöksen 17.10.2000 mukaisen hankkeen ympäristövaikutukset ovat merkittävämpiä mm. vesiliikenteen lisääntymisen myötä (moottoriveneliikenteen meluhaitat, aallokko) kuin aluehallintoviraston päätöksen 28.5.2021 mukaisen hankkeen rakentamisen ja käytön aikaiset ympäristövaikutukset.

Jämsän kaupungilla luvan hakijana ei ole huomautettavaa valvontajaoston lausuntoon.

Keski-Suomen ELY keskuksen vastine

Keski-Suomen ELY-keskus toteaa vastineessaan:

ELY-keskus katsoo, että vesikasvuston niittäminen helpottaa joessa liikkumista ja parantaa virtausta. Tarpeen vaatiessa Patajoella liikkumista voidaan hakijan tai haitankärsijöiden toimesta edistää vesilain (587/2011) 2 luvun 6 §:n ilmoitusmenettelyn mukaisella vesistön käyttöä aiheuttavan haitan poistamisella, kuten ruoppauksilla.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan aluehallintoviraston myöntämän luvan lupaehtojen mukaisesti toteutettuna hanke parantaa yleistä etua mm. virkistyskäytön ja kalaston suhteen.

ELY-keskus toteaa, että vesilain 3 luvun 23 § mahdollistaa lupamääräysten muuttamisen luvanhakijan hakemuksesta. Luvanhakija voi kuitenkin aina hakea myös uutta lupaa.

ELY-keskus toteaa, että valituksessa esitetyillä perusteilla kyseiset henkilöt eivät ole olleet jäävejä valituksen alaisessa asiassa. Sähköpostien vaihtaminen tai neuvottelemine asiassa ennen lausunnon tai lupapäätöksen antamista, ei ole sellaista asian käsittelyä toisessa viranomaisessa, jota kyseisellä esteellisyysäännöksellä tarkoitetaan. On tavanomaista, että eri viranomaiset keskustelevat asian yksityiskohdista ennen varsinaista lausuntoa tai lupapäätöstä. Aluehallintovirastolla on kuitenkin itsenäinen päätöksentekovalta heidän päätettäväkseen kuuluvassa asiassa, eivätkä he ole sidottuja ELY-keskuksen antamiin neuvoihin tai lausuntoihin. Virkamies voi myös viraston sisällä esteellisyysäännösten estämättä osallistua asiaa koskeviin neuvotteluihin ja olla laatimassa asiaa koskevaa lausuntoa tulematta esteelliseksi asian käsittelyn myöhemmissä vaiheissa.

ELY-keskus toteaa tässä vaiheessa, ettei ole kohtuutonta, että kumpikin osapuoli vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Jämsän kaupungilla ei ole huomautettavaa Keski-Suomen ELY-keskuksen lausuntoon.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 26

Ehdotus

Elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurinen

Elinvoimalautakunta päättää antaa esittelytekstin mukaisen vastineen Vaasan hallinto-oikeudelle.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätös 28.5.2021, nro 114/2021 on syytä pitää voimassa ja valittajan asiakumppaneineen tekemä valitus tulee hylätä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että Joonas Valkeajärvi esteellisenä (intressijäävi) ei osallistunut asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.